

Gmina Trzebiatów

***„Skąd mamy pieniądze
i na co je wydajemy?”***

Trzebiatów 2021

Każda rodzina, instytucja, przedsiębiorstwo ma określone dochody i wydatki, pochodzą one z różnych źródeł i mają różne przeznaczenie. Zarówno w budżecie domowym czy też przedsiębiorstwa trzeba wiedzieć, czy nasze dochody pozwalają na dokonanie określonych zakupów. Podobnie rzecz się ma z budżetem gminy.

Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina. Ustawa o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 poz. 559, z późn. zm.) definiuje ją jako wspólnotę samorządową tworzoną z mocy prawa przez wszystkich obywateli zamieszkujących określone terytorium. Istotą samorządu jest, że za pośrednictwem swoich przedstawicieli zarządza sprawami publicznymi. Kadencja rady gminy trwa pięć lat, licząc od dnia wyboru. Jej uchwały zapadają większością głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa w danym okresie stanowi inaczej.

Głównym aktem, który określa przepisy prawa dotyczącego finansów publicznych, jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Do podstawowych pojęć występujących w finansach publicznych należą dochody i wydatki oraz przychody i rozchody.

Budżet jednostki samorządu terytorialnego stanowi podstawę gospodarki finansowej w danym roku budżetowym, jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. Budżet gminy uchwalany jest w formie uchwały budżetowej i stanowi podstawę gospodarki finansowej gminy. Na jego podstawie gmina prowadzi swoją gospodarkę finansową w sposób jawny i samodzielny.

Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały budżetowej przysługuje wyłącznie zarządowi jednostki samorządu terytorialnego przez co w gminie rozumie się Burmistrza. Zarząd sporządza i przedkłada projekt uchwały budżetowej organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, którym jest Rada Gminy oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej celem zaopiniowania do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.

Opinię regionalnej izby obrachunkowej o projekcie uchwały zarząd przed uchwaleniem budżetu jest zobowiązany przedstawić organowi stanowiącemu. Uchwałę budżetową podejmuje się przed rozpoczęciem roku budżetowego, w szczególnie uzasadnionych przypadkach nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego. Do czasu podjęcia uchwały budżetowej podstawą gospodarki finansowej jest projekt. Budżet jednostki wykonuje zarząd. W terminie 21 dni od dnia podjęcia uchwały budżetowej zarząd przekazuje podległym jednostkom informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu.

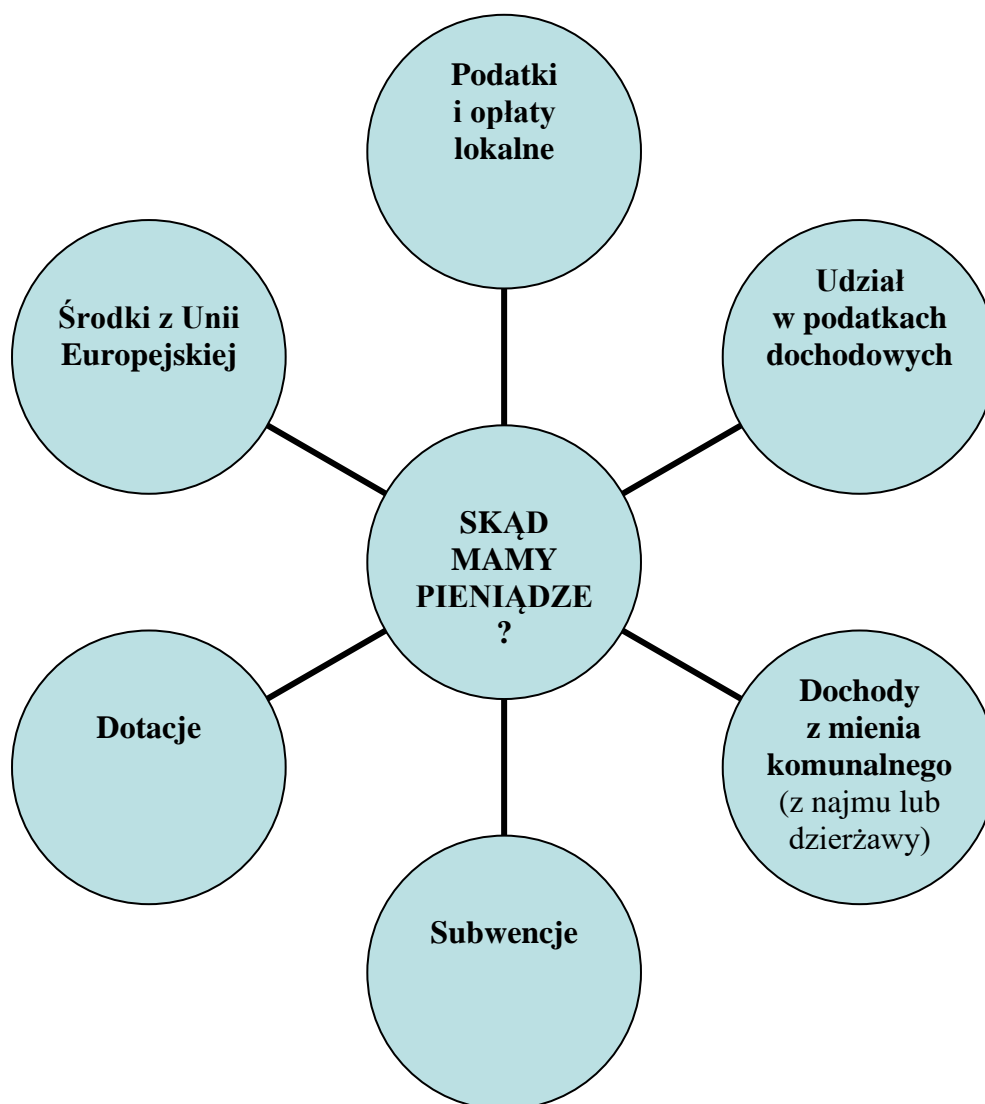
Dodatnia różnica między dochodami publicznymi, a wydatkami publicznymi, ustalona dla okresu rozliczeniowego, stanowi nadwyżkę sektora finansów publicznych, zaś ujemna różnica jest deficytem sektora finansów publicznych, co przedstawia poniższy schemat.

DOCHODY I PRZYCHODY

(m.in. kredyty i pożyczki; papiery wartościowe (obligacje komunalne), których zbywalność jest ograniczona; wolne środki jako nadwyżka środków na rachunku bankowym z lat ubiegłych) muszą być co najmniej równe **WYDATKOM I ROZCHODOM** (spłaty pożyczek, kredytów i wykup obligacji)

Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia organowi stanowiącemu w terminie do 31 marca roku następującego po roku budżetowym sprawozdanie z wykonania budżetu, informację o stanie mienia komunalnego, a do 31 maja sprawozdanie finansowe. Po zapoznaniu się z tymi dokumentami oraz opinią regionalnej izby obrachunkowej jak też ze stanowiskiem komisji rewizyjnej, nie później niż do dnia 30 czerwca podejmuje się uchwałę w sprawie absolutorium.

SKĄD MAMY PIENIĄDZE?

Dochody z **podatków i opłat lokalnych** pochodzą m. in z: podatku od nieruchomości, podatku rolnego, leśnego, podatku od środków transportowych, opłaty targowej, miejscowej, prolongacyjnej, za gospodarowanie odpadami, zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Gminie przysługują wpływy z udziału w obu podatkach dochodowych stanowiących dochód państwa. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych od podatników tego podatku zamieszkających na obszarze gminy wynosiła w 2021 r. - 38,23 %, a podatku dochodowym od osób prawnych – 6,71 %.

Dochody z majątku gminy stanowią m.in. wpływy tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego, wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych i użytkowania wieczystego nieruchomości, wynajem pomieszczeń, wpływy ze zbycia praw majątkowych, a także dochody ze sprzedaży mieszkań lub innych nieruchomości.

Subwencje są bezzwrotną pomocą finansową udzielaną przez państwo i stanowią formę wyrównywania niewystarczających dochodów własnych gminy. Otrzymane z budżetu państwa subwencje to: oświatowa, wyrównawcza i równoważąca.

Dotacja to również bezzwrotna pomoc finansowa, charakteryzująca się tym, że może być wydana wyłącznie na cel, na który została przyznana. Gmina Trzebiatów pozyskuje także **środki z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych**. Są to środki pozyskiwane na realizację inwestycji w ramach różnych projektów unijnych.

Liczba mieszkańców stałych na 31.12.2021 r. – 14.836 (źródło: dane z Ref. Spraw Obywatelskich w UM w Trzebiatowie)

Dochody na jednego mieszkańca na dzień 31.12.2021 r. Źródła dochodów:	Dochody w zł na 1 mieszkańca
Podatki i opłaty lokalne	1541
Subwencje	1121
Dotacje	1707
Udział w podatkach dochodowych	829
Dochody z gospodarki mieszkaniowej (w tym sprzedaż nieruchomości)	721
Wpływy z tytułu pomocy udzielanej pomiędzy jst	4
Śr. na dofinansowanie własnych inwestycji gmin pozyskane z innych źródeł (KOWR, KZN, Nadleśnictwo, RFIL)	402
Pozostałe dochody (w tym środki z F-szu Przeciwdziałania COVID-19)	214
OGÓŁEM	6.539

Plan budżetu Gminy po stronie dochodów wyniósł 94.564.186,16 zł, a wykonano go na kwotę – 97.015.491,09 zł, tj. w 102,59 %, w tym:

- dochody własne plan 71.655.679,71 zł, wykonanie 74.285.588,78 zł, tj. 103,67 %,

- dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami plan 22.908.506,45 zł, wykonanie 22.729.902,31 zł, tj. 99,22 %,

DOCHODY WEDŁUG ŹRÓDEŁ POCHODZENIA 2021					
L.p.	Treść	DOCHODY		Wykonanie w %	Udział w dochodach ogółem %
		PLAN	WYKONANIE		
1	Podatki i opłaty lokalne, w tym związane z gosp. odpadami	20.790.163,75	22.853.956,80	109,9%	23,6%
2	Dochody z mienia (w tym gospodarki mieszkaniowej)	9.707.540,00	10.699.082,56	110,2%	11,0%
3	Udział w podatkach dochodowych	11.125.701,00	12.304.503,01	110,6%	12,7%
4	Dotacje z budżetu państwa na zadania własne, inwestycje, i środki z F-szu Pracy w tym na:	1.866.225,86	1.751.899,60	93,9%	1,8%
	- usługi opiekuńcze	73.690,00	57.714,58		
	- zasiłki stałe i okresowe	675.458,00	627.419,95		
	- składki na ubezpiecz. Zdrowotne	55.064,00	54.587,77		
	- utrzymanie OPS	251.166,00	250.933,74		
	- "Pośilek dla potrzebujących"	120.000,00	102.022,75		
	- stypendia, wyprawka szkolna	81.670,00	60.785,95		
	- zadania przedszkolne	420.706,00	419.235,00		
	- program "Wspieraj seniora" i "Dopłaty do czynszu"	9.272,00	0,00		
	- zwrot części F-szu Sołeckiego za 2020 r	97.199,86	97.199,86		
	- programy: "Aktywna tablica", "Narod. Pr. Czytelnictwa"	82.000,00	82.000,00		
5	Dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone, w tym na:	22.908.506,45	22.729.902,31	99,2%	23,4%
	- zwrot akcyzy dla rolników	860.839,51	860.839,51		
	- zadania administracji rządowej, aktualizacja spisu wyborców, spis powszechny	215.831,09	207.255,42		
	- pomoc społeczna (składki na ubezpiecz. zdrow., dodatki energ., utrzymanie OPS, specjalistyczne usługi Opiekuńcze)	384.821,85	372.138,62		
	- rodzina (świadczenia wychow., świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego, karta Dużej Rodziny, Program "Dobry start" i "Asystent Rodziny", składki na ubezpiecz. zdrow.)	21.299.988,71	21.147.651,11		
	- zakup podręczników	147.025,29	142.017,65		

6	Dotacje na zadania wg porozumień i umów między jst na realizację zadań własnych bieżących i majątkowych	89.000,00	89.000,00	100,0%	0,1%
	- <i>Utrzymanie ulic powiatowych</i>	89.000,00	89.000,00		
7	Subwencje z budżetu państwa	16.641.971,00	16.641.971,00	100,0%	17,2%
8	Wpływy z tytułu pomocy finansowej udzielanej pomiędzy jst:	65.000,00	65.000,00	100,0%	0,1%
	- <i>Star. Pow. Gryfice- dotacja na remont skateparku, przystani</i>	25.000,00	25.000,00		
	- <i>WZ dotacja na remont boiska w Trzebiatowie</i>	20.000,00	20.000,00		
	- <i>Granty sołeckie (Gąbin, Sadlno)</i>	20.000,00	20.000,00		
9	Dotacje celowe otrzymane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich i z budżetu państwa, w tym:	2.694.721,93	714.003,79	26,5%	0,7%
	- <i>Toalety w porcie w Mrzeżynie</i>	100.000,00	0,00		
	- <i>Poprawa warunków bezp. w porcie Mrzeżyno</i>	518.471,00	0,00		
	- <i>"Budowa oczyszczalni ścieków w Goł. Pom."</i>	709.000,00	0,00		
	- <i>Projekt "Wesołe przedszkolaki"</i>	222.790,00	217.835,54		
	- <i>Projekt "Rozwój aktywności ... Mury obronne"</i>	1.144.460,93	496.168,25		
10	Dotacje celowe otrzymane z funduszy celowych:	28.351,32	25.957,60	91,6%	0,0%
	- <i>WFOŚiGW - usuwanie azbestu</i>	11.191,32	8.797,60		
	- <i>WFOŚiGW - barszcz Sosnowskiego</i>	17.160,00	17.160,00		
11	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, pozyskane z innych źródeł	5.228.362,83	5.969.388,59	0,0%	6,2%
	Rządowy F-sz Inwestycji Lokalnych	1.275.000,00	2.635.000,00		
	F-sz Dróg Samorz. Droga w Goł. Pom.	600.000,00	0,00		
	KOWR - środki na drogę w Nowielicach	253.362,83	253.087,78		
	Społ. Inicjatywa Mieszkaniowa KZN zachodniopomorskie	3.000.000,00	3.000.000,00		
	- Nadleśnictwo -środki na remont drogi we Włodarce	100.000,00	81.300,81		

12	Środki z F-szu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań zw. z przeciwdziałaniem COVID 19 : pr. "Laboratoria przyszłości", prowadzenie tel. Punktu szczepień i ich promocja	383.800,00	371.265,72	96,7%	0,4%
13	Pozostałe dochody	3.034.842,02	2.799.560,11	92,2%	2,9%
	Razem	94.564.186,16	97.015.491,09	102,6%	100,0%

Powyższe dane obrazują, że największymi dochodami budżetu gminnego są podatki i opłaty lokalne, w tym związane z gospodarowaniem odpadami, stanowiące 23,6% ogółu dochodów, drugą co do wielkości pozycją generującą dochody gminy są dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone, stanowiące 23,4% ogółu dochodów roku 2021 natomiast pozycja trzecia to subwencje z budżetu państwa stanowiące 17,2 % ogółu dochodów.

Ogółem plan przychodów budżetu 2021 r. wyniósł 5.206.633,84 zł, a wykonano na kwotę 9.106.079,35 zł: z tego kwota 7.995.201,51 zł to inne źródła -wolne środki; kwota 1.072.353,83 zł – przychody jst z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczenia dochodów i wydatków, nimi finansowanych związanych ze szczegółowymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach; kwota 38.524,01 zł - to przychody wynikające z rozliczenia środków na realizację projektu lub programu finansowanego z udziałem tych środków.

NA CO WYDAJEMY PIENIĄDZE?

Zgromadzone dochody Gmina przeznacza na wydatki bieżące i wydatki majątkowe (inwestycyjne).

Wydatki bieżące służą zaspokojeniu bieżących potrzeb mieszkańców w zakresie edukacji, pomocy społecznej, rodziny, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, gospodarki odpadami, bezpieczeństwa, utrzymania ulic miejskich, utrzymania dróg na wsiach, realizacji zadań funduszu sołeckiego itp. **Wydatki majątkowe** ponoszone są na inwestycje i służą rozwojowi Gminy.

WYDATKI

Budżet po stronie wydatków został wykonany w 89,35 %. Plan na kwotę 97.500.580,70zł wykonano w kwocie 87.118.676,68 zł.

Wydatki na zadania własne wyniosły 64.388.774,37 zł, na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami – 22.729.902,31 zł

Z budżetu wydatkowano na:

- zadania majątkowe – kwotę 11.123.717,01 zł, tj. 12,77 % ogólnej kwoty wydatków,
- zadania bieżące Gminy – kwotę 75.994.959,67 zł, tj. 87,23 %.

Wydatki na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej, strukturę wykonania oraz ich procentowy udział w ogólnych wydatkach budżetu gminy przedstawia poniższa tabela:

Dział	Rodzaj wydatków	Plan	Wykonanie	Struktura wykonania	Udział w wydatkach ogółem %
010	Rolnictwo i łowiectwo	973.339,51	960.353,92	98,67%	1,10%
600	Transport	8.534.771,08	6.010.461,73	70,42%	6,90%
630	Turystyka	943.400,00	865.306,28	91,72%	0,99%
700	Gospodarka mieszkaniowa	7.777.662,68	7.489.781,72	96,30%	8,60%
710	Działalność usługowa	446.500,00	399.454,86	89,46%	0,46%
750/751	Admin. publiczna/ Urzędy naczel. organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	6.857.485,88	6.408.928,49	93,46%	7,36%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p/poż.	1.358.894,00	1.232.288,77	90,68%	1,41%
757	Obsługa długu publicznego	261.000,00	164.190,64	62,91%	0,19%
758	Różne rozliczenia	2.611.180,25	0,00	0,00%	0,00%
801/854	Oświata i wychowanie/Edukacyjna Opieka Wychowawcza	23.665.372,23	22.316.430,70	94,30%	25,62%
851	Ochrona zdrowia	612.434,83	477.814,76	78,02%	0,55%
852/855	Pomoc społeczna/ Rodzina	27.948.957,56	27.608.228,56	98,78%	31,69%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	51.000,00	37.999,55	74,51%	0,04%
900	Gosp. komun. i ochr. Środowiska	6.983.983,58	6.619.149,46	94,78%	7,60%

921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	5.583.216,77	3.698.081,44	66,24%	4,24%
926	Kultura fizyczna	2.891.382,33	2.830.205,80	97,88%	3,25%
	OGÓŁEM	97.500.580,70	87.118.676,68	89,35%	100,00%

Z powyższych wyliczeń wynika, że Gmina z ogółu wydatków budżetu w 2021 r. najwięcej wydatkowała na:

1. „Pomoc społeczną” i „Rodzinę” (dział 852 i 855) – 31,69 %
2. „Oświatę i wychowanie” oraz „Edukacyjną opiekę wychowawczą” (dział 801 i 854) – 25,62 %.
3. „Gospodarkę mieszkaniową” (dział 700) – 8,60 %

Wydatki na jednego mieszkańca na dzień 31.12.2021 r. Wydatki wg działów	Wydatki w zł na 1 mieszkańca
Oświata i wychowanie	1504
Rolnictwo i łowiectwo	65
Pomoc społeczna Rodzina i Ochrona zdrowia	1894
Administracja	432
Transport i łączność	405
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	446
Kultura fizyczna	191
Gospodarka mieszkaniowa	504
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	83
Turystyka	58
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	249
Pozostałe wydatki	41
Ogółem	5872

Wykonanie rozchodów na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniosło 2.270.239,30 zł. Rozchody przeznaczono na spłatę rat pożyczek zaciągniętych w latach poprzednich, wykup obligacji.

Mieszkańcy gminy wyrażają swoją wolę w głosowaniu powszechnym (wybory i referendum) lub za pośrednictwem organów gminy (Burmistrza). Działalność organów jest jawna. Obywatele mają prawo otrzymywania informacji, wstępu na sesje Rady Miejskiej i posiedzenia jej komisji, a także wglądu do protokołów z posiedzeń organów gminy i komisji Rady Miejskiej.

